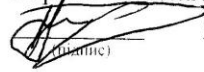

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

О.С. Попов

(ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2021 р.

СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічна діагностика

(назва навчальної дисципліни)

Галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальності: 051 Економіка

Освітня програма: Економіка підприємства

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року

Харків – 2021 р.

Розробник: Скачков О.М. доцент, к.т.н.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки,
маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

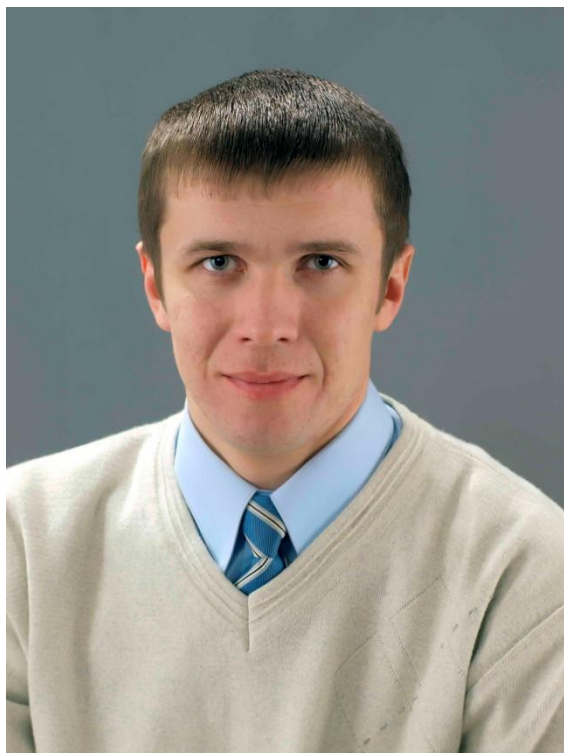
Протокол № 2 від « 30 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор І. О. Давидова
(науковий ступінь та вчене звання) (підпис) (ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

  Р.С. Веродікіна
(підпис) (ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Скачков Олександр Миколайович, к.т. н., доцент. З 2008 року викладає в університеті наступні дисципліни:

- Економічна діагностика;
- Економічне управління підприємством;
- Економічне обґрунтування управлінських рішень в маркетингу;
- Маркетингові комунікації;

Напрями наукових досліджень: економічна безпека господарюючого суб'єкта.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 8 семестр.

Обсяг дисципліни:

5,5 кредити ЄКТС (165 годин), у тому числі аудиторних – 60 годин, самостійної роботи здобувачів – 105 годин.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – економіка підприємства, статистика, економічний аналіз.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – потенціал і розвиток підприємства, стратегія підприємства.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: засвоєння знань про використання методичного апарату та інструментарію економічної діагностики для визначення стану підприємства.

Завдання: оволодіння навичками економічної діагностики для забезпечення ефективного управління підприємством.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;
- здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.
- здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію;
- здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення;
- здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

Програмні результати навчання:

- здатність застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади);
- здатність ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники;
- здатність застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;
- здатність Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності;
- вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Сутність діагностики. Діагностика зовнішнього середовища підприємства

ТЕМА 1. Предмет і завдання дисципліни

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*
- *Тема практичного заняття: Застосування інструментарію діагностики для вирішення проблем підприємства.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 7 годин.*
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Місце економічної діагностики в системі управління підприємством.*
- *Анотація:*

Економічна діагностика: її сутність, класифікація за ознаками. Інструментарій економічної діагностики. Предмет і задачі навчальної дисципліни.

ТЕМА 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*
- *Тема практичного заняття: Оцінка рівня та прогноз конкуренції на ринку продукту під впливом факторів конкуренції.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 8 годин.*
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Методики діагностики конкурентного середовища.*
- *Анотація:*

Конкурентне середовище підприємства: умови його формування та чиники впливу. Методики діагностики конкурентного середовища.

ТЕМА 3. Оцінка стратегічного протистояння фірм-конкурентів

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*
- *Тема практичного заняття: Карта стратегічних груп як інструмент визначення взаємовідносин між конкурентами та змін у галузі.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.*
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: Визначення пріоритетних конкурентів на ринку.*
- *Анотація:*

Визначення пріоритетних конкурентів на ринку. Карта стратегічних груп як інструмент аналізу внутрішньогалузевої конкуренції

ТЕМА 4. Діагностика конкурентоспроможності підприємства

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*
- *Тема практичного заняття: . Побудова конкурентного профілю підприємства.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 8 годин.*
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: SWOT-аналіз підприємства.*
- *Анотація:*

Складові конкурентоспроможності підприємства. SWOT-аналіз підприємства. Підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства.

ТЕМА 5. Діагностика конкурентоспроможності продукції

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*

- Тема практичного заняття: Визначення рівня конкурентоспроможності продукції та конкурентоспроможності підприємства.
- Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.
- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.
- Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.
- Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: Інструментарій оцінки конкурентоспроможності продукції підприємства.
- Анотація:
- Конкурентоздатність продукції. Інструментарій оцінки конкурентоспроможності продукції підприємства.

ТЕМА 6. Діагностика майна, ринкова ціна підприємства

- Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.
- Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.
- Тема практичного заняття: Визначення ринкової вартості підприємства із застосуванням різних методів оцінки.
- Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.
- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.
- Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.
- Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Коригування вартості підприємства.
- Анотація:

Вартість господарюючого суб'єкта: концепції природи вартості; предмет, мета і принципи оцінки. Підготовка інформації, яка використовується при оцінці вартості підприємства. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства. Процедури і методи оцінки. Коригування вартості підприємства.

Змістовний модуль 2. «Діагностика різних аспектів діяльності підприємства»

ТЕМА 7. Управлінська діагностика.

- Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.
- Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.

- Тема практичного заняття: Система самодіагностики як інструментарій управлінського аналізу підприємства.
- Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.
- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.
- Обсяг самостійної роботи здобувачів: 8 годин.
- Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Існуючі підходи до визначення структури управлінського аналізу.
- Анотація:
Цілі, принципи та методи управлінського аналізу. Визначення стратегічних ресурсів підприємства та сфер діяльності. Конкурентні переваги підприємства. Існуючі підходи до визначення структури управлінського аналізу.

ТЕМА 8. Діагностика виробничого потенціалу підприємства

- Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.
- Обсяг аудиторного навантаження: 4 годин.
- Тема практичного заняття: Діагностика використання виробничих можливостей підприємства.
- Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.
- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.
- Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.
- Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Оцінка стану та використання виробничого потенціалу.
- Анотація:
Сутність, основні характеристики та складові виробничого потенціалу підприємства. Оцінка стану та використання виробничого потенціалу.

ТЕМА 9. Фінансова діагностика

- Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.
- Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.

- Тема практичного заняття: Використання інструментарію фінансової діагностики для оцінки стану підприємства.
- Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.
- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.
- Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.
- Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Діагностика підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів.
- Анотація:
Фінансова діагностика: основні положення, об'єкти і суб'єкти аналізу, інструментарій фінансової діагностики. Діагностика підприємства за допомогою балансу і звіту про фінансові результати. Діагностика підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів

ТЕМА 10. Діагностика економічної безпеки підприємства

- Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.
- Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.
- Тема практичного заняття: Визначення рівня економічної безпеки підприємства за окремими функціональними складовими.
- Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.
- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.
- Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.
- Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Механізми забезпечення належної економічної безпеки підприємства.
- Анотація:
Характеристика економічної безпеки підприємства. Інструментарій оцінки рівня економічної безпеки підприємства. Механізми забезпечення належної економічної безпеки підприємства.

ТЕМА 11. Діагностика економічної культури підприємства

- Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.
- Обсяг аудиторного навантаження: 4 годин.
- Тема практичного заняття: Зміст та організація бізнес-планування.
- Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.
- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.
- Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.
- Тематики, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: Інструментарій оцінки організаційної культури.
- Анотація:

Сутність та елементи організаційної культури. Моделі і типи організаційної культури. Інструментарій оцінки організаційної культури.

5. Індивідуальні завдання

Виконання розрахункової роботи (РР), передбаченої навчальним планом, «Економічна діагностика підприємства та його продукції»

6. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування) та практичні (практичні роботи, індивідуальне опитування, тестування).

7. Методи контролю

Поточний, підсумковий контроль, семестровий контроль (іспит).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у вигляді теоретичних співбесід, розв'язання практичних завдань.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді захисту індивідуального завдання (РР).

Семестровий контроль – іспит.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

8.1 Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання практичних робіт	0...3	5	0...15
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Змістовний модуль 2			
Виконання практичних робіт	0...3	5	0...15
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Виконання і захист РР	0...10	1	0...10
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного контролю й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних запитань та одного практичного. Максимальна кількість балів за кожне питання: 30, 30, 40 (сума – 100 балів).

8.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- основні методи і підходи економічної діагностики;
- методику опрацювання бухгалтерської звітності для цілей економічної діагностики;
- методологію діагностики економічної безпеки підприємства;
- методологію діагностики економічної культури підприємства;

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- агрегувати бухгалтерську звітність підприємства;
- здійснювати вибір методології аналізу діяльності підприємства, розробляти та опрацьовувати його процедури;
- дослідити зовнішні і внутрішні чинники фінансової стійкості підприємства, що діагностується;
- виконати комплексну діагностику фінансово-економічної діяльності підприємства;

- запропонувати рекомендації по удосконаленню господарського механізму, підвищенню ефективності його функціонування;
- володіти всіма основними методами і методиками економічної діагностики з використанням ПЕОМ.

8.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Виконати й захистити всі практичні завдання, розрахункову роботу.

Знати теоретичні основи діагностики конкурентного середовища підприємства, підходи до діагностування конкурентоспроможності підприємства та продукції, підходи до оцінювання майна підприємства, інструментарій для проведення діагностики виробничого потенціалу підприємства, теоретичні основи фінансової та управлінської діагностики; суть економічної безпеки та економічної культури підприємства.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум, захистити всі практичні завдання, виконати розрахункову роботу та здати поточний контроль. Продемонструвати в цілому високий рівень теоретичної підготовки згідно навчального плану, вміння застосовувати отриманні знання в процесі агрегування бухгалтерської звітності підприємства, здійснювати вибір методології аналізу діяльності підприємства, досліджувати зовнішні і внутрішні чинники фінансової стійкості підприємства, що діагностується, виконувати комплексну діагностику фінансово-економічної діяльності підприємства, володіти всіма основними методами і методиками економічної діагностики з використанням ПЕОМ.

Відмінно (90-100). Виконати й захистити всі практичні завдання, РР, здати модулі з максимальною кількістю балів. Досконально знати всі теми та вміти застосувати теоретичний матеріал щодо вирішення практичної ситуації та впроваджувати технології контролю за фінансово-економічним станом підприємства.

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що

стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач відповідно до процедури, що визначена у Положенні про академічну доброчесність.

10. Політика академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211>):

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

11. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

1. Навчально-методичне забезпечення дисципліни "Економічна діагностика" для бакалаврів / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т" ; розроб. О. М. Скачков. - Харків, 2019. - 183 с. - http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/Ekonomichna_Diagnostika.pdf

12. Рекомендована література

Базова

1. Афанасьєв М. В. Економічна діагностика : [навч.-метод. посібник] / М. В. Афанасьєв, Г. В. Білоконенко ; Харківський національний економічний ун-т. – Х. : ІНЖЕК, 2017. - 295 с.
2. Гетьман О. О. Економічна діагностика: [навч. посіб.] / Гетьман О. О., Шаповал В. М. – К.: Центр навчальної літератури. – 2012. – 307 с.
3. Економічна діагностика. Практикум: [навч. посібн.] / [Костенко Т. Д., Герасимов А. А., Рижиков В. С., Добикіна О. К., Касьянюк С. В.]; Донбаська держ. машинобудівна академія МОН України. – К.: Центр учб. літ., 2017. – 186 с.
4. Кривов'язюк І.В. Економічна діагностика : [навч. посіб.] / І. В. Кривов'язюк . – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 450 с.
5. Яцкевич І.В. Економічна діагностика: навч. посіб. / І.В. Яцкевич. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 292 с.

6. Швиданенко Г. О. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства : монографія / Г. О. Швиданенко, О. І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2002. – 192 с.

Допоміжна

1. Портер М. Стратегія конкуренції: Пер. з англ. - К.: Основи, 2007. - 390 с.
2. Скриньковський Р. М. Діагностика в системі менеджменту підприємства / Р. М. Скриньковський, Г. Павловські // Проблеми економіки. - 2016. - № 3. - С. 199-205. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2016_3_26.
3. Собко О. Економічна діагностика впливу інноваційного інтелектуального капіталу на креацію вартості підприємства [Електронний ресурс] / Ольга Собко // Соціальноекономічні проблеми і держава. — 2015. — Вип. 2 (13). — С. 303-313. — Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2015/15somkvp.pdf>.
4. Чернишов В. В. Аналіз стратегічних пріоритетів формування фінансової діагностики машинобудівних підприємств [Електронний ресурс] / В.В. Чернишов // Електронне наукове видання «Modern Economics», № 8, 2018. — С. 206 — 217. — Режим доступу : <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/8-2018/UKR/chernyshev.pdf>.
5. Шершньова З. Є., Оборська С. В. Стратегічне управління: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2009. - 384 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Міністерство економічного розвитку і торгівлі - <http://www.me.gov.ua>
2. Міністерство фінансів [http:// www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua)
3. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України - <http://www.smida.gov.ua>
4. Фонд державного майна – <http://www.spfu.gov.ua>
5. Міжнародний інститут порівняльного аналізу – <http://www.icaei.org.ua>
6. Міжнародний центр перспективних досліджень – www.icps.kiev.ua
7. Торгово-промислова палата України – <http://www.ucci.org.ua>
8. Українська асоціація інвестиційного бізнесу – <http://www.uaib.com.ua>
9. Centre for Social and Economic Research (CASE) – <http://www.case.com.pl/indexen.html>